

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

KONWENT NA RZECZ WSPÓŁPRACY I ROZWOJU POLSKIEJ BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ

17 – 18 stycznia 2024 r.
Józefów

dr Tadeusz Białek
Prezes Zarządu
Związek Banków Polskich

Sektor bankowy stoi przed wieloma zagrożeniami dla zachowania zdolności do finansowania gospodarki

Ryzyka

- Finansowe** - Nadmierne obciążenia podatkowe i para-podatkowe;
- Prawne** - Spory prawne dotyczące mieszkaniowych kredytów walutowych;
- Wyceny aktywów** - Niestabilność cen obligacji;
- Nadmierna ingerencja państwa** - Brak stabilności i przewidywalności przepisów.

Wyniki finansowe

- Niedostateczna wysokość** - Zagrożenie utrzymania wyników poniżej 2019 r;
- Niestabilność wyniku** - Nieprzewidywalność wyniku;
- Niska rentowność** - ROE poniżej kosztów kapitału.

Kapitały

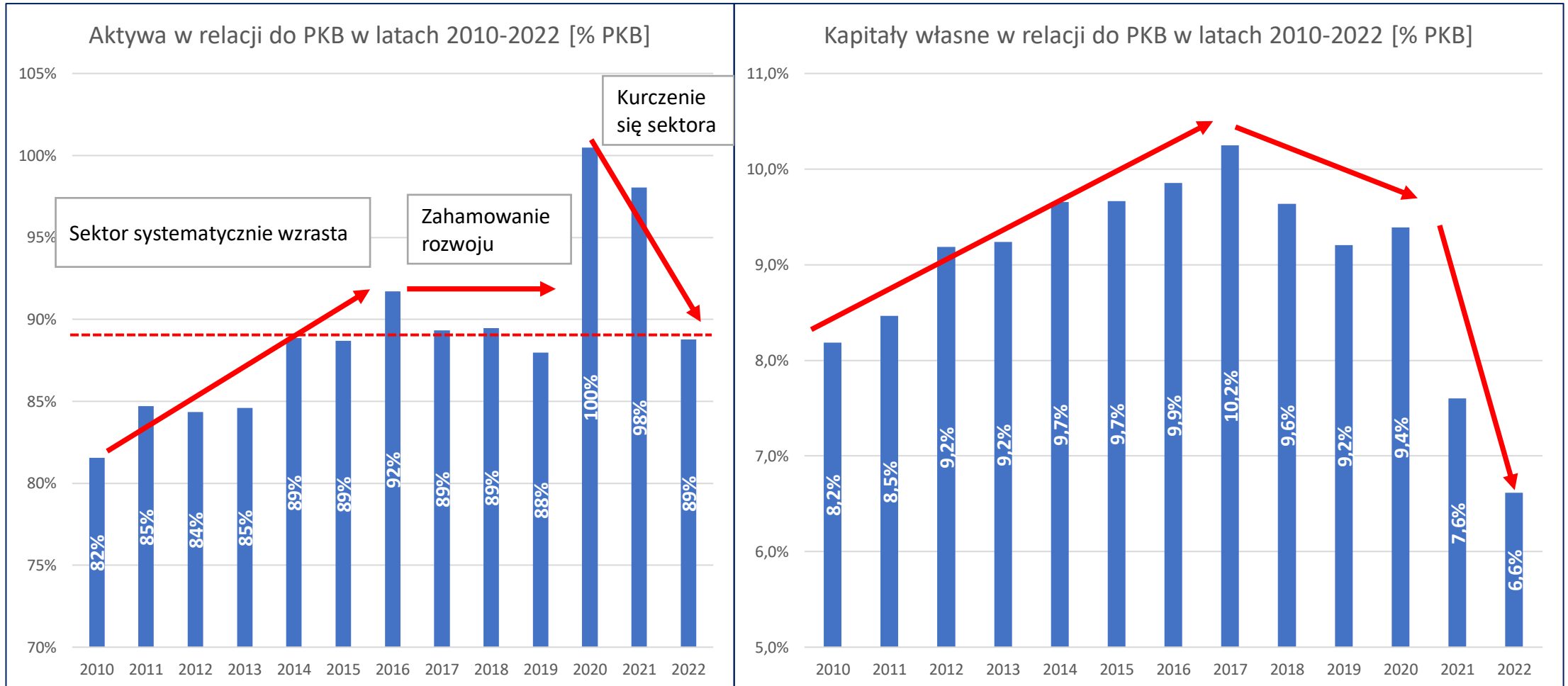
- Niedobory kapitałów** - Zagrożenie postępującym spadkiem kapitałów;
- Brak nowych inwestorów** - Brak zainteresowania ze strony inwestorów – niska stopa zwrotu;
- Brak alternatywy** - Brak możliwości wzrostu organicznego.

Finansowanie gospodarki

- Niedostatek kredytów** - Spadek nowo udzielanych kredytów;
- Niedostatek środków dla finansowania gospodarki**

Sektor bankowy znajduje się obecnie w fazie kurczenia się – zarówno pod względem aktywów, jak i kapitałów

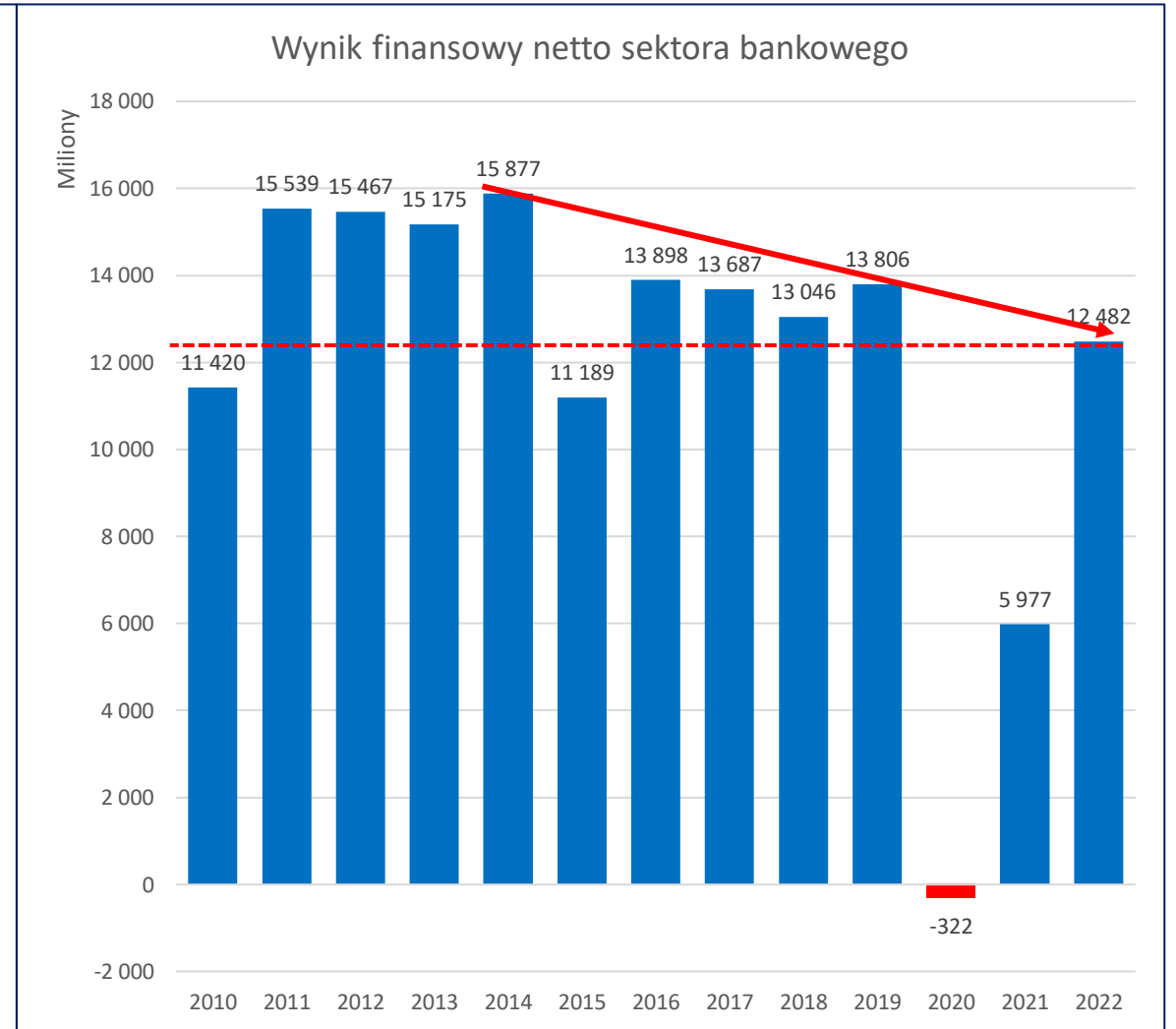
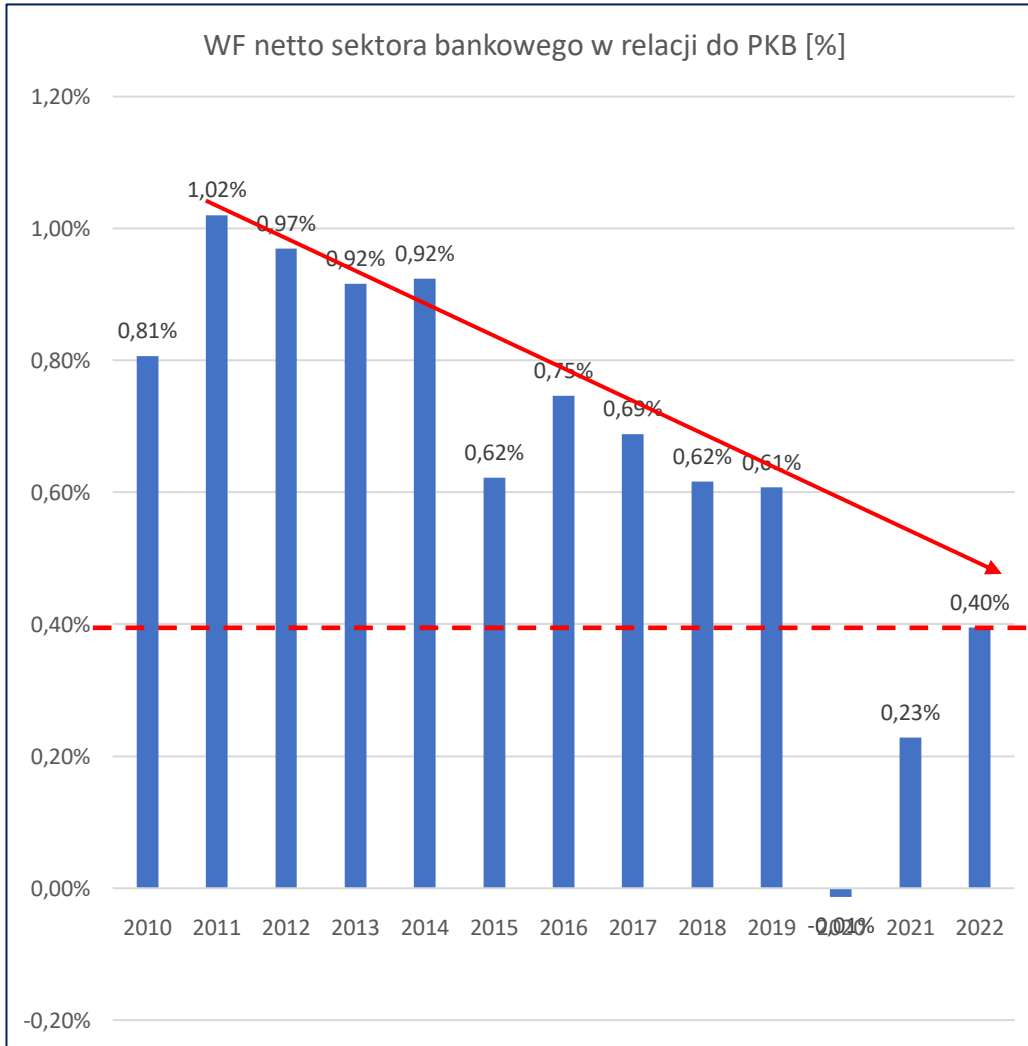

- Pod względem poziomu aktywów sektor wrócił do stanu z 2014 roku.
- Kapitały banków wróciły do poziomów sprzed 2010 r.

Źródło: opracowanie własne, dane KNF

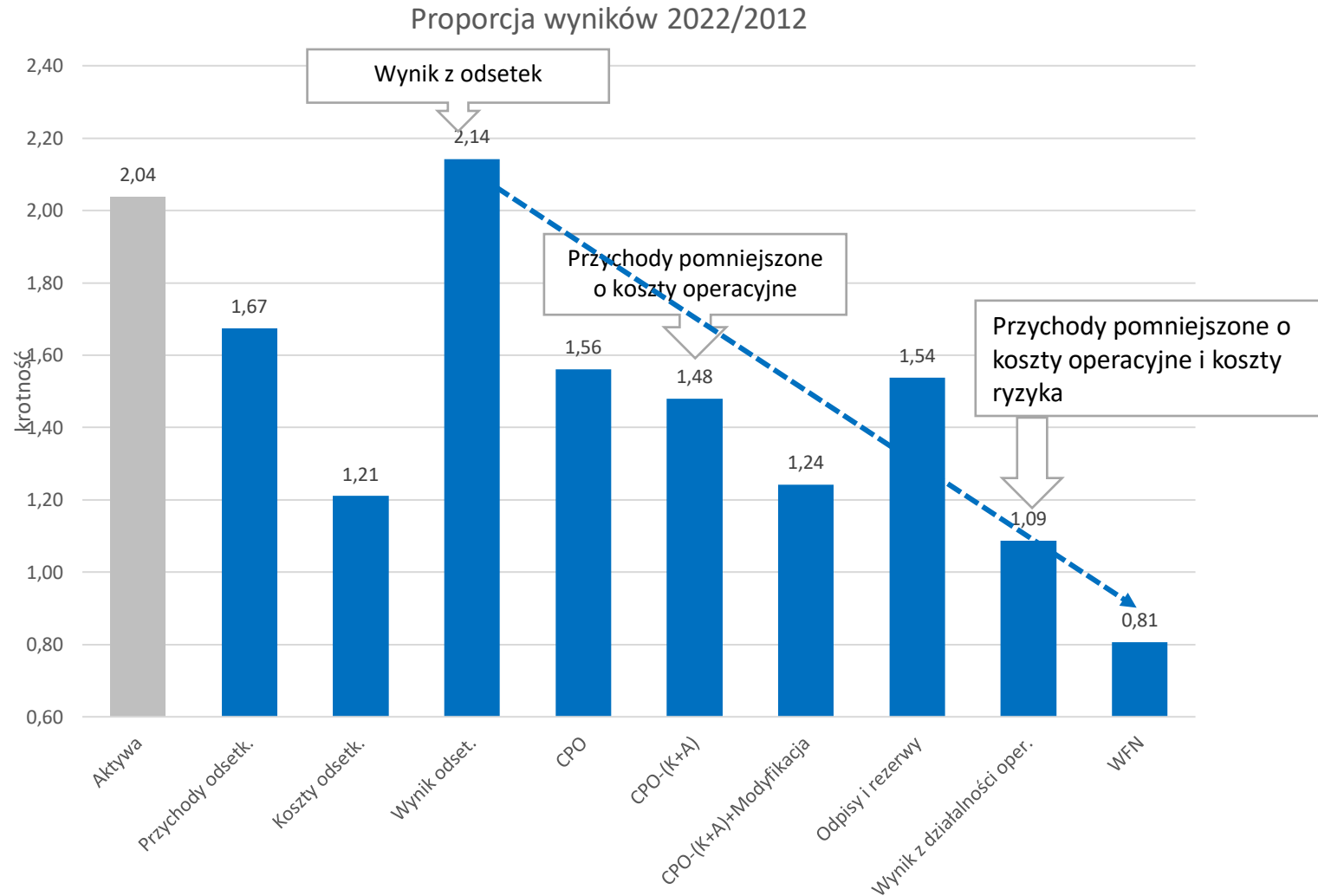
Widoczna jest trwała erozja WF. W relacji do PKB wynik finansowy netto sektora bankowego jest ponad dwukrotnie niższy niż 12 lat temu

Źródło: opracowanie własne, dane KNF

Przy znakomitym wyniku odsetkowym, w 2022 r. wynik z działalności operacyjnej jest zaledwie na poziomie 2012 r., a wynik finansowy netto (WFN) poniżej wyniku osiągniętego w 2012 r.

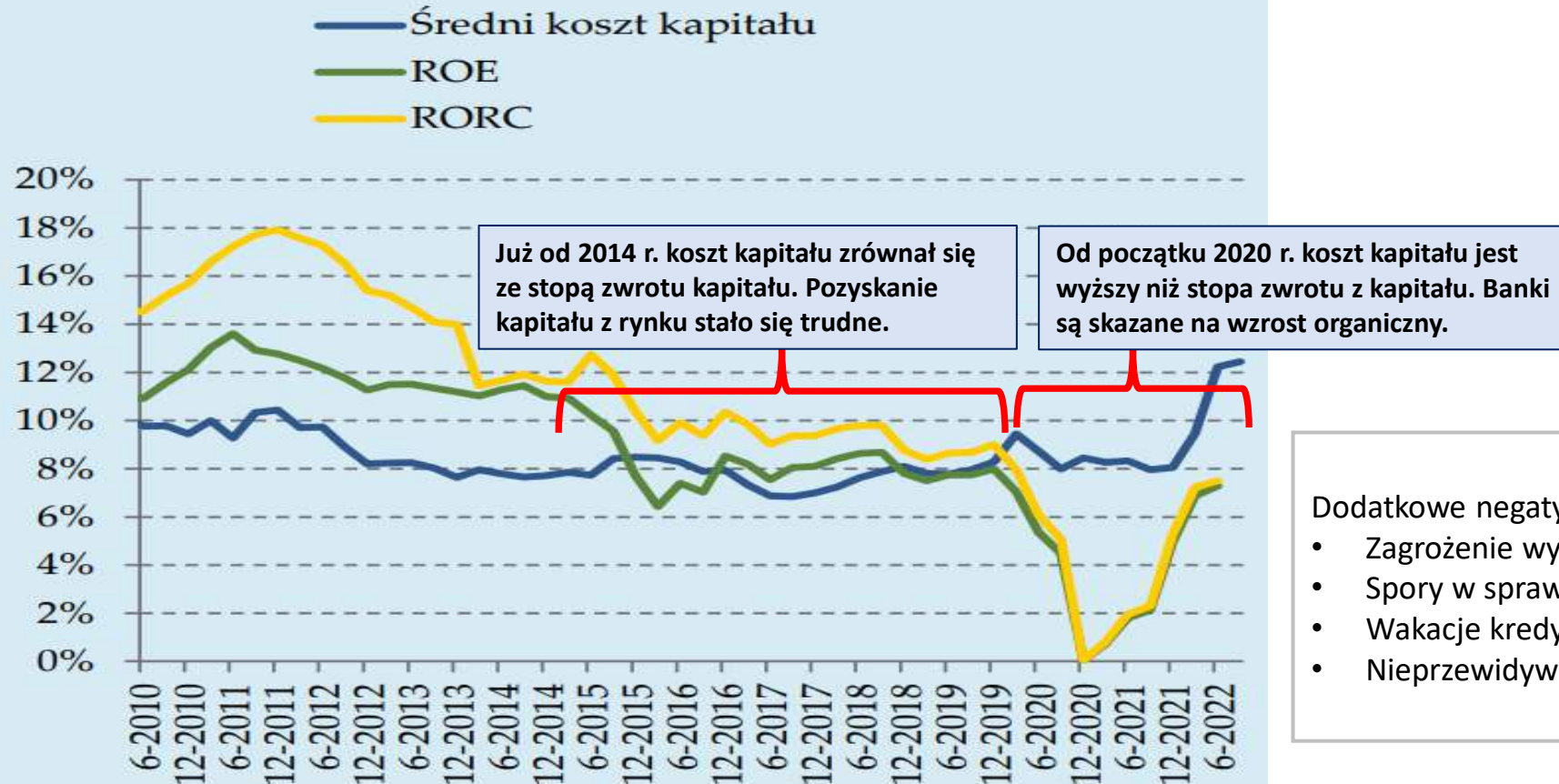

Jakkolwiek w 2022 r. sektor osiągnął wynik odsetkowy na poziomie dwukrotności wyniku z 2012 r., wynik finansowy netto w 2022 r. stanowi zaledwie 80% WFN sprzed 10 lat.

Koszt kapitału jest wyraźnie wyższy od wskaźników zyskowności sektora bankowego - banki nie są atrakcyjne dla inwestorów

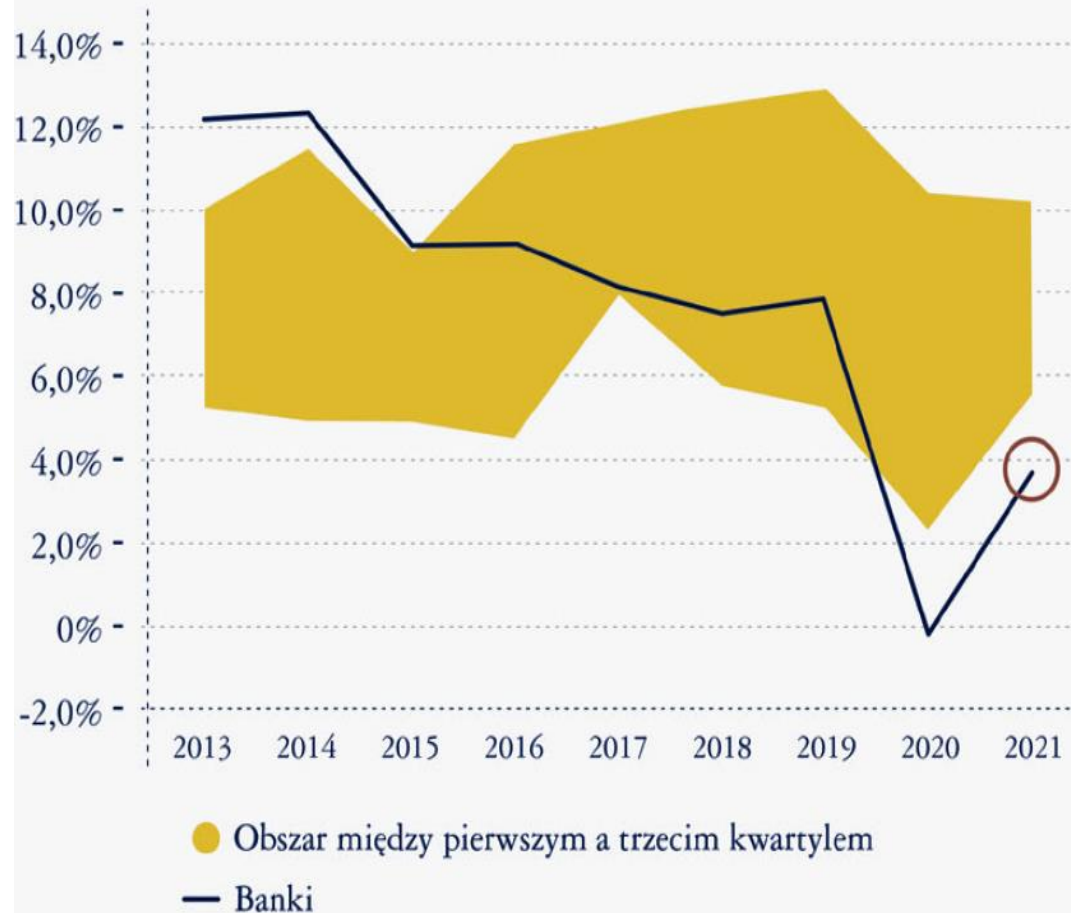
Koszt kapitału na tle rentowności kapitału

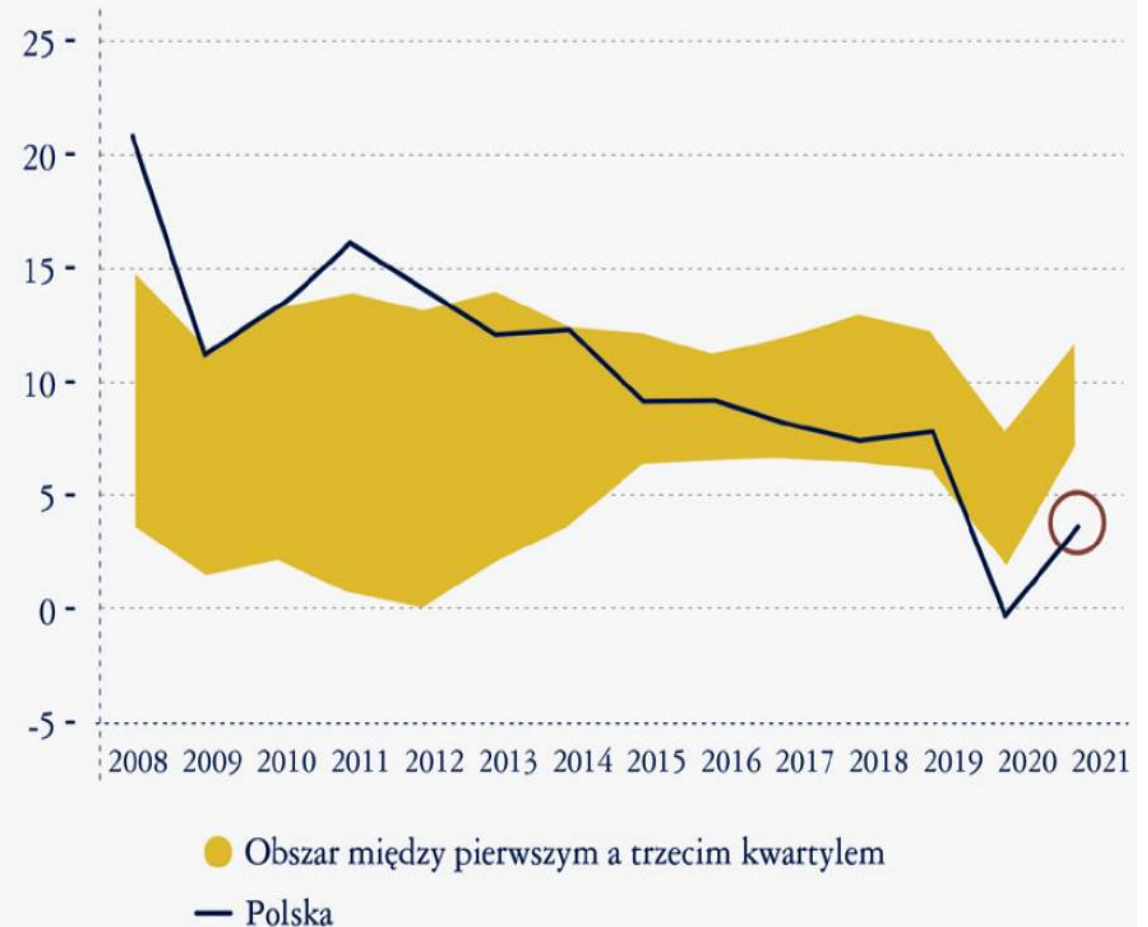

Rentowność sektora bankowego systematycznie spada i jest niższa od rentowności innych sektorów gospodarki

Rentowność kapitału własnego sektora bankowego na tle rentowności pozostałych sektorów w Polsce (proc.)

Rentowność kapitału własnego sektora bankowego na tle rentowności w gospodarkach rozwiniętych (proc.)

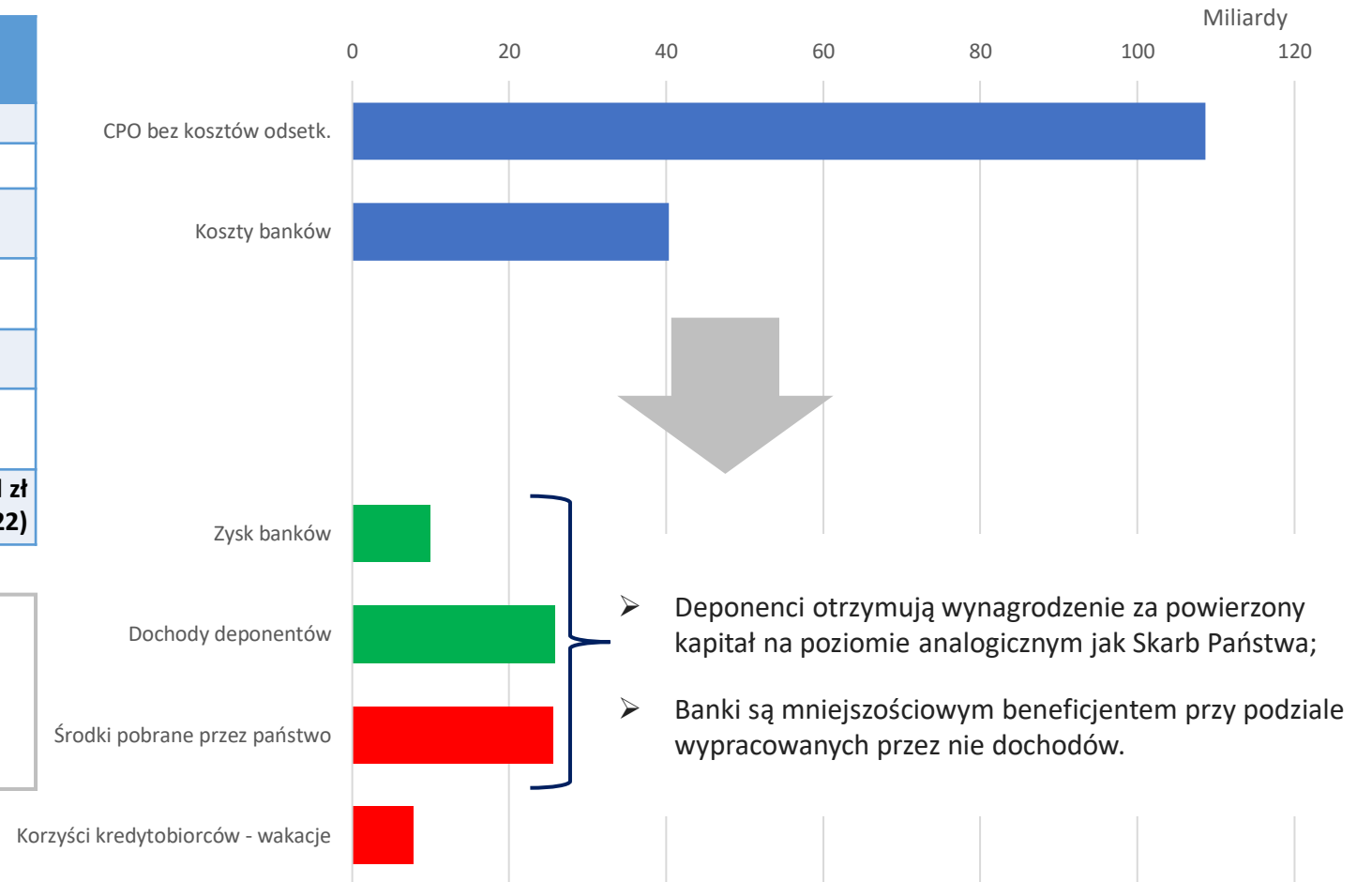
Na skutek nadmiernych obciążeń funkcjonowanie banków uległo silnemu zdeformowaniu

Suma obciążeń podatkowych i paropodatkowych w okresie 2015-2022

	łącznie w latach 2015-2022 (w mld zł)
Podatek bankowy	29,8 (w tym 5,4 mld w 2022)
Składki na BFG	26,6 (w tym 3,7 mld w 2022)
Wpłata na FWK	2,0 (w tym 1,4 mld w 2022)
Wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru	1,4 (w tym 0,2 mld w 2022)
Wakacje kredytowe	13,9 (w 2022)
Wpłaty na system ochrony banków komercyjnych	3,5 (w 2022)
SUMA: 77,2 mld zł (w tym 28,1 mld w 2022)	

Od 2015 do 2022 r. na banki nałożono sumę obciążeń podatkowych i paropodatkowych **na kwotę 77,2 mld zł.**

Podział dochodów banków

Należy liczyć z wysokimi kosztami ryzyka

Pomijając kwestię kosztu rozstrzygnięcia TSUE w spr. opłaty za korzystanie z kapitału, sektor stoi przed koniecznością dalszego obciążenia swoich kapitałów ze względu na:

Ryzyko prawne

- Podniesienie stanu rezerw na kredyty CHF – dodatkowe 12-15 mld zł
- Koszty pozwów związane z WIBOR - 5 mld zł przy 10% pozwów

Ryzyko regulacyjne

- Dodatkowe zasilenie Systemu Ochrony Banków Komercyjnych (potencjalnie) – ok. 3 mld zł
- Koszt przedłużenia wakacji kredytowych na kolejny rok – ok. 7 mld zł przy dotychczasowym poziomie partycypacji

Ryzyko kredytowe

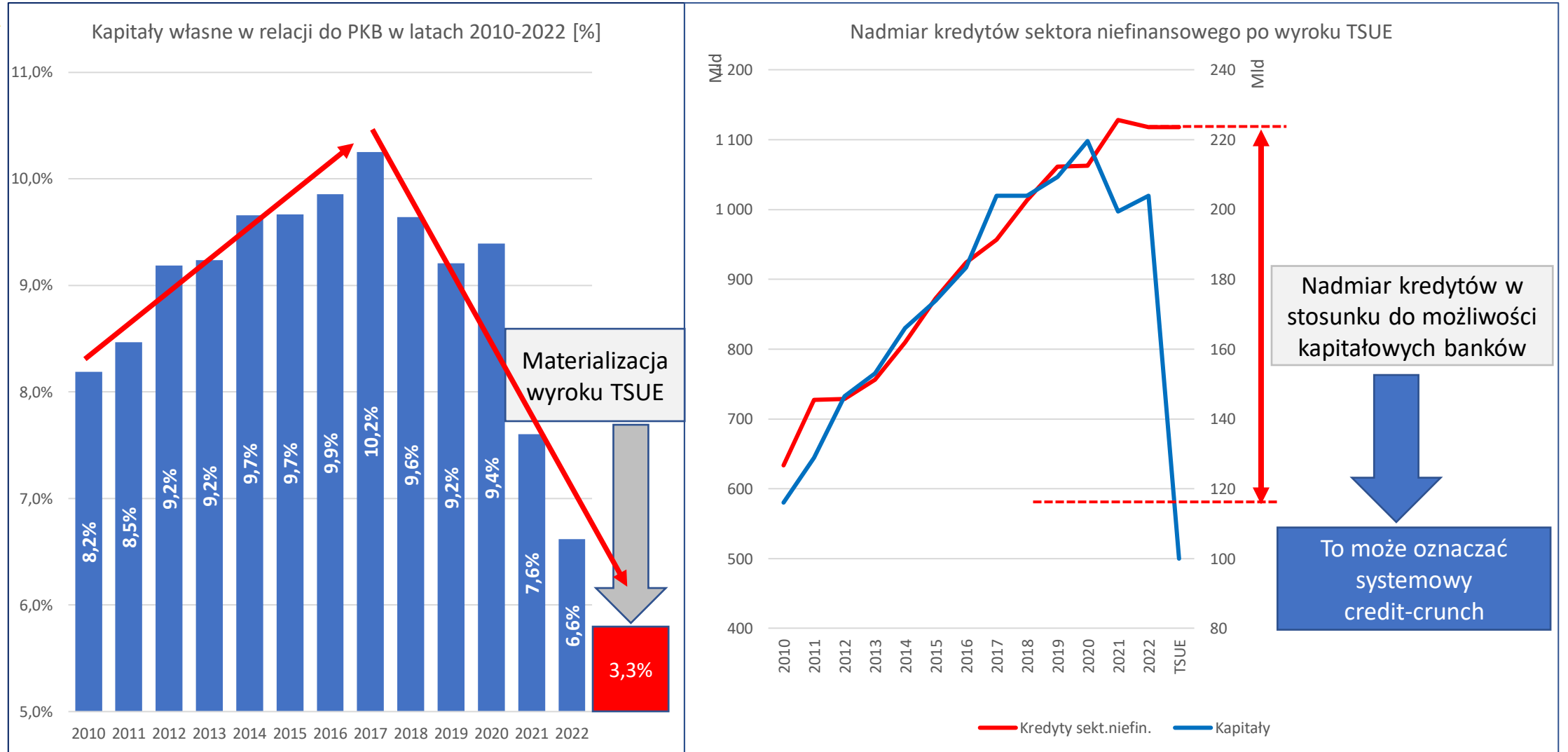

- Wzrostu odpisów na straty kredytowe – ok. 6 mld zł

Razem koszty mogą sięgnąć 35 mld zł

Materializacja wyroku TSUE (koszt ok. 100 mld zł) cofa banki pod względem wyposażenia w kapitały o ponad 20 lat i generuje ryzyko credit-crunch

Źródło: opracowanie własne, dane KNF

Źródła ryzyka dla kontynuowania finansowania gospodarki przez sektor bankowy

Pozycja sektora bankowego pod względem wszystkich parametrów **pogarsza się w odniesieniu do potrzeb gospodarki.**

Wśród zagrożeń dla sektora bankowego dominującą rolę odgrywa **ryzyko prawne**. **Koszty tego ryzyka wzrastają w skokowym tempie**, zaś jego zakres stopniowo rozszerza się na kolejne produkty bankowe.

Podstawowym problemem staje się **niedopasowanie poziomu kapitałów** w bankach do skali potrzeb w zakresie finansowania gospodarki.

Proces **erozji kapitałów** postępuje bardzo szybko – przyśpieszył zwłaszcza w okresie ostatnich 3 lat.

Prowadzi to do **marginalizacji banków**, co w efekcie skutkuje **ograniczeniem możliwości finansowania gospodarki.**

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

POSTULATY SEKTORA BANKOWEGO DO NOWEGO PARLAMANETU

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ O NAJWYŻSZYM PRIORYTECIE (1)

- 1. Potrzeba pilnego, szerokiego dialogu z udziałem przedstawicieli Rządu i środowiska bankowego na temat roli i zdolności sektora bankowego do finansowania przedsięwzięć gospodarczych**
- 2. Włączenie sektora bankowego w realizację inwestycji w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)**
- 3. Kontynuacja wspierania wiarygodności i niepodważalności wskaźników referencyjnych, w szczególności WIBOR, oraz dalsze wspieranie reformy wskaźników zgodnie z ogóln światową praktyką zastępowania wskaźników typu -IBOR wskaźnikami typu RFR**
- 4. Zogniskowanie działań pomocowych dla kredytobiorców dotkniętych problemami ze spłatą rat kredytów mieszkaniowych na szerszym wykorzystaniu Funduszu Wsparcia Kredytobiorców zamiast powszechnych, nieograniczonych wakacji kredytowych**

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ O NAJWYŻSZYM PRIORYTECIE (2)

- 6. Systemowe rozwiązanie problemu kredytów hipotecznych w CHF poprzez usankcjonowanie, w drodze ustawy, procesu zawierania ugód**
- 7. Podjęcie działań zmierzających do zagwarantowania pewności prawnej umów kredytowych, m.in. poprzez dokonanie przeglądu i zmiany regulacji sankcjonujących skutki abuzywności klauzul umownych**
- 8. Zapewnienie rzetelnego i efektywnego procesu wypracowywania stanowisk rządu RP wyrażanych w postępowaniach przed TSUE**
- 9. Przyjęcie kompleksowej polityki mieszkaniowej**
- 10. Kontynuacja działań zmierzających do finalizacji procesu sprzedaży VeloBank S.A. w terminach przewidzianych w decyzji Komisji Europejskiej**
- 11. Wspieranie środowiska bankowego w działaniach na rzecz przeciwdziałania cyberprzestępczości**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (1)

A. Budowanie silnego rynku bankowego i kapitałowego

- 1. Racjonalizacja przepisów dotyczących udziału banków w rynku pożyczek papierów wartościowych**

B. Racjonalizacja obciążeń sektora bankowego

- 1. Zmiana podstawy naliczania podatku od niektórych instytucji finansowych**
 - a. w taki sposób, aby podatek od niektórych instytucji finansowych nie był w istocie podatkiem od działalności kredytowej, czyli de facto penalizacją tej działalności;**
 - b. Powiązanie podstawy opodatkowania w podatku od niektórych instytucji finansowych z wynikami finansowymi banków.**
 - c. W przypadku pozostawienia aktualnej podstawy naliczania podatku, wyłączenie z podstawy opodatkowania: zielonych aktywów, aktywów oddziałów zagranicznych, aktywów banków hipotecznych**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (2)

B. Racjonalizacja obciążeń sektora bankowego (cd)

- 2. Przeniesienie 50% wpływów z podatku od niektórych instytucji finansowych do funduszy Bankowego Funduszu Gwarancyjnego**
- 3. Ograniczenie zakresu podmiotowego stosowania przymusowej restrukturyzacji w sektorze banków spółdzielczych (zmniejszenie wymogów MREL oraz wymogów pozyskania i utrzymywania informacji dla potrzeb BFG)**
- 4. Podjęcie działań zmierzających do obniżenia efektywnej stopy podatkowej banków**
- 5. Umożliwienie bankom zaliczania do kosztów uzyskania przychodów wpłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, kwot z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych, kwot z tytułu umorzenia czy unieważnienia kredytów mieszkaniowych w CHF oraz większej części odpisów i rezerw utworzonych na niepracujące kredyty**
- 6. Stworzenie systemu zachęt dla inwestorów krajowych nabywających instrumenty MREL**
- 7. Wprowadzenie racjonalnych zasad poboru podatku u źródła**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (3)

C. Kredyty mieszkaniowe/oszczędzanie na cele mieszkaniowe

1. Podjęcie kompleksowych działań na rzecz wypracowania docelowego modelu funkcjonowania rynku kredytów hipotecznych, w tym m.in. zwiększenie bezpieczeństwa osób zaciągających pierwszy raz kredyt na cel mieszkaniowy poprzez obowiązek zawarcia umowy o okresowo stałym oprocentowaniu
2. Wypracowanie mechanizmu sprawiedliwych i obiektywnych opłat za wcześniejszą spłatę kredytów hipotecznych z oprocentowaniem okresowo stałym
3. Wdrożenie skutecznych rozwiązań dla stworzenia systemu długoterminowego finansowania kredytów hipotecznych, stworzenie taniego systemu emisji listów zastawnych. Stymulacja programów emisji listów zastawnych przy udziale NBP i instytucji państwowych w zakresie wykupu emisji
4. Umożliwienie bankom wielowolumenowego przeglądania Elektronicznych Ksiąg Wieczystych i ich pobierania bez ograniczeń właściwych nieprofesjonalnym uczestnikom obrotu
5. Rozwinięcie programu Konta Oszczędnościowego w umowę kredytu kontraktowego. Kontynuacja w postaci: kas mieszkaniowo-budowlanych / konta mieszkaniowego. Zachętą do oszczędzania w systemie kas jest prawo do zaciągnięcia kredytu na dłuższy okres, sektor deweloperski może planować tworzący się ruch

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (4)

D. Sprawne i efektywne państwo

- 1. Współpraca instytucji państwa z sektorem bankowym w zakresie cyfrowych usług w tym w obszarze e-Administracji:**
 - a. Aktywny dialog i wymiana doświadczeń w celu zapewnienia bezpieczeństwa i efektywności usług publicznych dla ich odbiorców, ale także dla banków celem upowszechniania i rozwoju w dostępie do usług e- administracji i cyfryzacji społeczeństwa w Polsce.**
 - b. Wspieranie zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce związanych z technologiami cyfrowymi.**
- 2. Upowszechnienie nowoczesnych technologii chmury obliczeniowej i obszarów z wykorzystaniem sztucznej inteligencji w administracji**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (5)

E. Bezpieczeństwo, w tym cyberbezpieczeństwo banków i ich klientów

- 1. Kontynuacja prac nad nowelizacją ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa**
 - a. włączenie podmiotów pełniących funkcję ISAC dla sektorów i podsektorów do katalogu instytucji funkcjonujących w ramach krajowego systemu cyberbezpieczeństwa**
 - b. umożliwienie wykorzystania kompetencji SOC w ramach międzynarodowych grup kapitałowych, w których skład wchodzi banki**
- 2. Likwidacja barier prawnych w obszarze bezpieczeństwa banków i ich klientów**
 - a. w wymiarze sektorowym - sektorowe projekty bezpieczeństwa - prawny dostęp do SIInF oraz STIR dla banków i FinCERT.pl – BCC ZBP w zakresie przeciwdziałania wykorzystywania działalności banków do popełniania przestępstw, w tym w zakresie AML/CFT (integrowanie informacji z wielu banków w celu zapobieżenia przestępczości finansowej)**
 - b. w wymiarze międzysektorowym - stworzenie prawnej możliwości wymiany informacjami objętymi tajemnicami prawnie chronionymi m. in. pomiędzy bankami, krajowymi instytucjami płatniczymi – niebędącymi bankami, agentami rozliczeniowymi, podmiotami tworzącymi schematy płatnicze, przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi oraz zakładami ubezpieczeń w zakresie przeciwdziałania przestępstwom**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (6)

- c. w wymiarze partnerstwa publiczno – prywatnego - stworzenie podstaw prawnych do powołania bankowo-policyjnego centrum zwalczania przestępczości**
- 3. Przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy bankami, a organami ścigania – wprowadzenie uproszczonego dostępu do informacji objętych tajemnicą bankową dla prokuratorów w sytuacjach nie cierpiących zwłoki w sprawach związanych ze ściganiem cyberprzestępstw**
- 4. Zapewnienie możliwości szerszego wykorzystywania analizy behawioralnej i „profilowania” klientów dla potrzeb zapewnienia bezpieczeństwa ich relacji biznesowych nawiązanych z instytucjami finansowymi**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (7)

F. Finansowanie gospodarki

1. Rekomenduje się większe zaangażowanie Polski w największy program inwestycyjny UE- InvestEU w celu zapewnienia dostępu mikro, małym i średnim przedsiębiorcom do finansowania zewnętrznego i zastąpienie finansowania takich instrumentów krajowych – środkami unijnymi
2. Odblokowanie inwestycji infrastrukturalnych poprzez ułatwienie dostępu do kredytu
3. Przegląd istniejących instrumentów oraz usunięcie barier i optymalizacja narzędzi wspierających wdrożenie Europejskiego Zielonego Ładu w Polsce, w szczególności w zakresie dekarbonizacji, rozwoju energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej
4. Zmiana przepisów konsumenckich dla rolników prowadzących gospodarstwa rolne w celach zarobkowych
5. Zmiana w zakresie zwiększenia dostępności kredytu dla sektora agrobiznesu poprzez możliwość efektywnego zabezpieczania spłaty kredytu
6. Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających sprawne funkcjonowanie procesu restrukturyzacji rolników
7. Ułatwienie obrotu gospodarczego przedsiębiorcom poprzez cyfryzację weksla - jednego z podstawowych instrumentów zabezpieczenia transakcji
8. Stabilizacja bazy przychodowej JST oraz wspieranie inwestycji samorządowych w wymiarze wieloletnim

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (8)

G. ESG

1. **Wspieranie sektora bankowego w wypełnianiu obowiązków dotyczących raportowania z zakresu ESG, w tym zapewnienie dostępu do baz danych prowadzonych przez instytucje państwowe**
2. **Upowszechnienie Ekologicznej Karty Nieruchomości**
3. **Wsparcie pełnego wdrożenia Taksonomii poprzez zapewnienie pewności prawa, ułatwienie prawidłowej identyfikacji spełniania TKK oraz działania edukacyjne dla przedsiębiorców**
4. **Zabieganie o racjonalizację zakresu obowiązków nakładanych na sektor bankowy w związku z realizacją Europejskiego Zielonego Ładu, w tym ograniczenie odpowiedzialności banków za oświadczenia i ujawnienia ich klientów oraz ograniczenie ryzyka odcięcia finansowania dla określonych branż lub dziedzin gospodarki bez uprzedniego przygotowania i przeprowadzenia działań transformacyjnych**

PROPOZYCJE INNYCH DZIAŁAŃ KLUCZOWYCH Z PERSPEKTYWY SEKTORA BANKOWEGO (9)

H. Edukacja

- 1. Potrzeba szerokiej i kompleksowej edukacji przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości w zakresie ekonomicznych uwarunkowań i mechanizmów funkcjonowania sektora bankowego i usług bankowych**
- 2. Cyberedukacja klientów – prowadzenie skoordynowanych kampanii edukacyjnych, których celem byłoby permanentne edukowanie klientów w zakresie bezpiecznego korzystania z usług i produktów bankowych oraz usług publicznych, dostępnych za pośrednictwem banków**
- 3. Potrzeba powszechnej edukacji ekonomicznej społeczeństwa w zakresie podstawowych ekonomicznych uwarunkowań i mechanizmów funkcjonowania rynku, w tym sektora bankowego**

ZWIĄZEK
BANKÓW
POLSKICH

Związek Banków Polskich

Ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa

dr Tadeusz Białek
Prezes ZBP

www.zbp.pl